

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Στόουνχεντζ είναι ο εθνικός ναός της Βρετανίας. Προσελκύοντας σχεδόν ένα εκατομμύριο επισκέπτες το χρόνο, το μνημείο έχει γίνει ο τουριστικός προορισμός με τους περισσότερους επισκέπτες στη χώρα και πλέον μέρος της παγκόσμιας κληρονομιάς. Ωστόσο, παρά τη δημοτικότητά του, το προϊστορικό αυτό μνημείο παραμένει τυλιγμένο στο μυστήριο και εξακολουθεί να θέτει πολλά ερωτήματα τόσο στον κοινό άνθρωπο όσο και στον ειδικό –ποιος το έχτισε, πότε και για ποιο σκοπό; Γιατί οι τεράστιοι αυτοί λίθοι μετακινήθηκαν σε τόσο αδιανόητα μεγάλες αποστάσεις και έπειτα τοποθετήθηκαν με τόση ακρίβεια;

Τα ερωτήματα αυτά παρέμεναν εν πολλοίς αναπάντητα μέχρι πρόσφατα και το βιβλίο αυτό χαρτογραφεί την ανάδυση του Στόουνχεντζ στον σύγχρονο συλλογικό ψυχισμό, περνώντας από τις αφελείς μεσαιωνικές υποθέσεις, μέχρι τη σύγχρονη επιστημονική μεθοδολογία και τις new age αντιλήψεις.

Όταν οι υψηλής ακρίβειας τεχνικές χρονολόγησης με ραδιενεργό άνθρακα έγιναν διαθέσιμες κατά τη δεκαετία του 1960, η χρονολόγηση του αρχικού μνημείου γύρισε το ρολόι πίσω κατά χίλια χρόνια, δηλαδή πριν το 3000 π.Χ. Αυτό δημιούργησε μια προβληματική ρωγμή στην αρχαιολογική καταγραφή, καθότι το Στόουνχεντζ είχε χτιστεί πριν από τη Μεγάλη Πυραμίδα και πριν από σχεδόν κάθε άλλο μεγαλιθικό κτίσμα του αρχαίου κόσμου. Η προηγούμενη παραδοχή, ότι ο πολιτισμός εξαπλώθηκε σταδιακά από τη Μέση Ανατολή, πλέον δεν έστεκε. Ένα φαινομενικά σταθερό αρχαιολογικό πρότυπο, αυτό της πολιτισμικής διάχυσης, κατέρρευσε.

Είναι ενδιαφέρον ότι την ίδια ακριβώς στιγμή αποκαλύπτονταν η αστρονομία, η μετρική και η γεωμετρία του Στόουνχεντζ, καθώς και πολλών άλλων λίθινων κύκλων. Αυτό δεν γινόταν πά-

ντα με τις ευχές ή τη συμφωνία των κλασικών αρχαιολόγων. Η έντονη συζήτηση μεταξύ αρχαιολόγων και αστρονόμων, ιστορικών και μηχανικών, στις αρχές της δεκαετίας του 1970, εγκαινίασε έναν ιδιαίτερο δημιουργικό επαναπροσδιορισμό του Στόουνχεντζ και του αρχικού του σκοπού.

Το Στόουνχεντζ είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια εντυπωσιακή έκθεση γιγάντιων λίθων. Αν ήταν μόνο αυτό, δεν θα κατόρθωνε να διατηρήσει μια τόσο ισχυρή παρουσία στο πλαίσιο του σύγχρονου πολιτισμού. Μέχρι και 40.000 άτομα καταφθάνουν κάθε χρόνο, με την ελπίδα να παρατηρήσουν την ανατολή του ήλιου από το μνημείο, κατά το θερινό ηλιοστάσιο. Το Στόουνχεντζ είναι ένα σύμβολο, μια εικόνα της *Αλβιόνας*, της αρχαίας σοφίας της Βρετανίας και διαφορετικών πολιτισμικών αξιών από μια χαμένη εποχή. Χρησιμοποιώντας το Στόουνχεντζ σαν φακό, μπορούμε πραγματικά να δούμε μέσα στο μυαλό του νεολιθικού αρχιτέκτονα και κατά συνέπεια να συνδεθούμε με τους προϊστορικούς μας προγόνους. Πού στόχευαν;

Καθώς μπαίνουμε στη νέα χιλιετία, την έκτη του Στόουνχεντζ, τα φαινομενικά ανόμοια πεδία της αρχαιολογίας, της αστρονομίας, της μετρικής, της ιερής γεωμετρίας, ακόμα και του σαμανισμού, σταδιακά συγκλίνουν για να αποκαλύψουν την ολιστική *μεγαλιθική επιστήμη*.

Αν και κάποτε αποτελούσε τμήμα ενός εντυπωσιακά μεγάλου συνόλου λίθινων κύκλων σε όλη τη βορειοδυτική Ευρώπη, το Στόουνχεντζ, με τον υπερυψωμένο κύκλο από ανώφλια, διαφέρει από όλους τους υπόλοιπους. Είναι μοναδικό, έχει επιβιώσει πέντε χιλιετίες και πολλαπλές πολιτισμικές αλλαγές, και αποτελεί έναν καθεδρικό ναό της Λίθινης Εποχής, το κέντρο μιας άλλοτε ευημερούσας και –ολοφάνερα– ευρυμαθούς κοινότητας. Η εκπληκτική πέτρινη κληρονομιά τους, μας καλεί να διαβάσουμε το μήνυμά της.

St. Dogaels, 2001 μ.Χ.